

חברותא עם הקב"ה

הרב שמואל רבינוביץ שליט"א

מסופר על אחד מחשובי חסידיו של הרה"ק ה'דברי ישראל' ממודז'ץ זי"ע שנוהג היה לערוך 'נסיעה' אל הרבי לעיתים קרובות, אך לפתע חדל לנסוע אליו ובמשך ימים רבים לא נראו פניו בחצר הקודש.

לאחר תקופה ביקר אותו חסיד אצל רבו ונכנס אל הקודש פנימה להתברך ולהתייעץ. שאל אותו הרבי: "מדוע לא ראינו את פניכם זמן כה רב?" השיב החסיד במבוכה: "חשבתי לעצמי מדוע להיטלטל בדרכים כאשר יש לי בביתי ספרי חסידות ומוסר להתעורר מהם? אלמד אותם ואתחבר דרכם לעבודת ה'!"

השיב לו הרבי בדברים הבאים: בתורה נאמר: 'ויאמר משה לחובב... לכה אתנו והיטבנו לך כי ה' דיבר טוב על ישראל. ויאמר... לא אלך כי אם אל ארצי ומולדתי אלך. ויאמר אל נא תעזוב אותנו... והיה כי תלך עמנו והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך'. לכאורה פסוקים אלו מעוררים תמיהה! מה פשר המשא ומתן בין משה ליתרו? משה רבינו מציע ליתרו ללכת עם ישראל ובכך יוטב לו כי ה' דיבר טוב על ישראל, אולם יתרו מסרב ומבקש לשוב אל ארצו ומולדתו. מה א"כ משיב לו משה רבינו בדבריו האחרונים, הרי מאומה אינו מוסיף על דבריו הראשונים, אלא רק חזר על דבריו שיוטב לו אם ילך עם ישראל? ועוד, מהו הלשון 'והיה כי תלך עמנו ושוב: 'והיה הטוב ההוא' פעמיים באותו פסוק 'והיה'?

הסביר הרבי לחסיד: "משה רבינו הציע ליתרו חותנו להמשיך ללכת עם ישראל על מנת שילמד עוד ועוד תורה. וזהו 'לכה אתנו והיטבנו לך' - אין טוב אלא תורה. אבל יתרו מבקש לשוב לביתו ולשבת על אדני התורה - בישוב הדעת. על כך השיב לו משה רבינו כי אכן גם בביתו יוכל לשבת וללמוד, אבל מה עם השמחה שגורמת לו השהיה בצוותא בתוככי עם ישראל, הרי את זה לא יוכל להשיג בביתך. וזהו שאמר משה רבינו 'והיה כי תלך עמנו' - אין 'והיה' אלא לשון שמחה. אם תלך עמנו תזכה לשמחה והתעלות, ומשום כך כדאי לך להישאר עמנו.

"כיוצא בזה" הפטיר הצדיק באוזני החסיד: "ישנם כאלו הסבורים שאין להם סיבה לנסוע אל הרבי. גם בבית יש את ה'מאור ושמש' הם טוענים. והאמת היא שאכן בבית הם יכולים ללמוד ולהתעורר. אבל את ה'והיה' כי תלך עימנו, את השמחה וההתרוממות שיש לחסידים הנוסעים יחד בצוותא אל רבם לא ניתן להשיג בבית, ועל כן יש לנסוע".

חותמו של הצדיק והרב על חסידיו ותלמידיו נרמז גם בפסוק: "בהעלותך על הנרות" (ה, ב), פירש"י: לשון עלייה, שצריך להדליק עד שתהא השלהבת עולה מאליה. מובא בשם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע לפרש את הפסוק (תהלים לד, יב) "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם", שדרך העולם שבשעה שמתאספים כולם באסיפת מרעים או כשמתקבצים כולם ובאים אצל הצדיק, אזי מרגישים כולם קדושה יתירה והתעלות רוחנית, אך משהולכים מהצדיק חוזר האדם לקדמותו. כמו שאמרו משמו של רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע: "כל מי שבא אצלנו יש לו ישועה ברוחניות ובגשמיות, רק השאלה עד היכן אוהו. אחד מאבדו בקלאמקע (ידית) של הדלת, השני בצאתו לרחובה של עיר והשלישי כשדורך על מפתן ביתו".

זהו שאמר דוד המלך: "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם", שהישועה שזוכה לה האדם כשהוא בא אל הצדיק או כשיושב בבית המדרש ומתעלה ברוחניות, שתישאר בו גם כשהוא בבחינת "לכו", היינו שיצא מבית המדרש או מבית הצדיק. שהרושם הזה יביא לאדם חיזוק לאורך זמן. ומשום כך קבע פסוק זה הגר"מ שפירא זצ"ל בפתח ישיבתו - ישיבת "חכמי לובלין".

בזה רמז הפסוק: "בהעלותך את הנרות" - כשרוצה הכהן שהוא הצדיק להדליק באדם שלהבת התורה והקדושה, צריך להיות באופן זה "עד שתהא שלהבת עולה מאליה", שגם בעת שיצא מהצדיק תמשיך השלהבת להעלותו מעלה מעלה. אך כל זה כאשר אדם בא לצדיק ולא כשהוא יושב בביתו.

הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה אומר: "צריך ללמוד עם חברותא". בהזדמנות אחת שאלו אותו: "הלא הרב בעצמו למד כל ימי חייו לבד ולא בחברותא?". ענה הרב: "מגיל צעיר בחרתי בדרך קשה זו, אך איני מאמין שיש עוד מישהו שמסוגל ללכת בדרך זו. אני מבקש לא לקחת ממני דוגמא ולא ללכת בדרכי".

מסופר שבאחד הימים עלה יהודי אל הגרי"ש אלישיב וביקש לשאול רק שאלה אחת: "האם הרב למד כל ימי חייו לבדו?". ענה לו הרב בקצרה: "ריכטיג, אבער ס'איז גיווען זייער שווער". ("זה נכון, אבל זה היה מאד קשה").

בהזדמנות נדירה פתח הרב את סגור ליבו וסיפר על עצמו: היה זה בשנת נעוריו. ישבתי ולמדתי בבית המדרש בבדידות, עד שלא יכולתי לשאת עוד, חשתי בנפשי שאם לא אצא מחוץ לבית המדרש ואפגוש אדם כלשהו ואשוחח עמו, קרוב הנני לצאת מדעתי ח"ו. סגרתי את הגמרא, יצאתי מדלת בית המדרש ועשיתי דרכי אל הרחוב, כדי לפגוש נפש חיה. הגעתי עד שער החצר, עצרתי לרגע, ומלחמה החלה להתחולל בקרבי. לבסוף הסבתי דרכי, וחזרתי לבית המדרש, פתחתי את הגמרא

עליו נשמת

לעילוי נשמת
הרב אלטר אהרן יצחק
הרשקוביץ זצ"ל
י"ז בטבת תשע"ו

עלות העלוין לשבת

200 נה בלבד

בנק דיסקונט סניף 56

השבון 61135

אסמכתא למייל:

Shuly3910@gmail.com

הפצה: אלעד, הדרה, אשדוד,
בני ברק, פתח תקווה, רחובות,
מודיעין עילית ואחיסמך

וצללתי לתוכה מחדש. "כיום הנני סבור" המשיך רבינו "שלא טוב עשיתי אז. הייתי צריך לפתוח את שער החצר ולשוחח עם מאן דהו", סיים הרב. בכנסיה הגדולה החמישית שהתקיימה בירושלים בחודש סיון תשכ"ד, השתתף כ"ק מרן האדמו"ר האמרי חיים' מויז'ניץ ז"ע, יחד עם גדולי ישראל מארה"ק ומחול, ואמר במשאו על הכתוב בפרשתינו: "לכה אתנו והיטבנו לך, כי ה' דיבר טוב על ישראל" (במדבר י' כט) תפילה נרגשת: ריבוננו של עולם, מבקשים אנו ממך: "לכה אתנו" – היה נא עמנו, כי אז – והיטבנו לך – גם לך רבש"ע יהיה טוב. "כי ה' דיבר טוב על ישראל" – שהרי רצון השם הוא שיהיה טוב להם לבני ישראל, ממילא, אם תהיה עמנו יהיה גם לך טוב!...

איך צריך להיראות?

הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל

כמדומה שהפליאה הגדולה ביותר שיש בעולם, היא שישנה אמת שכולם יודעים אותה, אמת שהיא מנקרת את העיניים ואין בה שום נקודה שאינה אמת, ולמרות זאת כל העולם לוחם כנגד אותה אמת, ואינם תופסים את עצמם. כל דבר שהוא אמת-הצד שכנגדו הוא מה שאינו אמת, ועל כן האמת לעולם אינה נעשית קטנה וחלשה יותר, ואין ערכה נגרע בכל מצב. גם אם מייפים את השקר יותר ויותר, אם יקשטו את השקר ויעשו אותו נאה ועשיר – לא יוכלו להקטין את האמת כחוט השערה, כי האמת נשארת אותה אמת, את האמת אי אפשר להזיז.

כאשר נלך ברחוב ונראה אדם הולך, כל אדם שיהיה, ולעומת זאת נראה בחלון ראוה צורת אדם נאה, מקושט וצבוע בצבעים שונים, והוא יופי המושך את העין, האדם נופל בראשנו צד ספק ביחס אליו כאדם? האם זה מוריד מההכרה הברורה מיהו אדם? הרי ברור שהראשון הוא אדם, וזה הוא רק דמות בחלון ראוה! כל מה שיעשו בו לא יגרע מאתנו את ידיעת האמת שהוא אינו אדם. כך כל העולם כולו אינו יותר מאשר חלון ראוה!

כל העולם אינו יודע ואינו מבין מהו האדם, הם סבורים שהאדם הוא זמני, הוא מקושט, צבוע, עם יופי חיצוני, ואם כך הוא, יש לאדם לשאול את עצמו, מי אתה? אינך נצחי, למחר מורידים אותך מחלון הראווה ומניחים בו צורות אחרות, ואיך האדם מרמה את עצמו! הרי האדם בתורת בן אדם צריך לדעת שיש אמת, שאי אפשר שיהיה עולם ללא בורא עולם, ולא יתכן שתתקיים בריאה במשך אלפי שנה בסדר ומשטר נפלא, והכל מסודר בה, ללא תכלית נצחית, ואם כל האדם הוא זמני, האם יתכן שהאדם הוא רק מוצג אומנותי, אדם מצוייר שנראה כאדם, ואינו נצחי? האם אפשר להבין אחרת ממה שאמרו רשעים בחייהם קרויים מתים, וצדיקים במיתתם קרויים חיים?

נשאל לאחד- אם אתה בעל שכל, בא נשב ליד השולחן ונעשה חשבון, הנה אני חי ואתה חי, לי יש עתיד ולך אין עתיד, אתה מתייפה ומתקשט במשך חיך, נהנה ומשחק בדברים שונים, אך מה מגיע בסופך? נגיע הזמן ומטאטאים אותך, האם יכול להיות שזהו האדם?

האמת של התורה אינה נחסרת ואינה מתמעטת אפילו כחוט השערה מחמת היופי של השקר, אפשר להגיע לחכמות גדולות בעולם, כהמצאת האווירון, להגיע ללבנה ואף לשמים, אך כל זה אינו יכול להוריד כלל מהאמונה ברבוננו של עולם, מהאמונה

שיש בורא עולם, כי איך נעשה כל מה שרואים!? ואדרבה, הכל מורה על הבריאה ביתר שאת. ולכן זו פליאה עצומה, איך בני אדם אינם נעצרים, איך הם כה שוטים ומבולבלים?

כאשר לומדים את התורה, נראה ממנה עדות ברורה שהאדם הוא נצחי, התורה מלמדת, ומראה מה עליך לדעת, ומה עליך להבין.

שמעתי, שהנה כתוב "ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו, וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים, וידבר אליו". ופרש"י – "מדבר", כמו מתדבר, כבודו של מעלה לומר כן, מדבר בינו לבין עצמו, ומשה שומע מאליו, עכ"ל. הביאור בזה הוא, שהתורה מעמידה לפנינו את הדוגמא של אדם, כיצד נראה אדם. כאשר התורה מצווה אין הכוונה לומא לאדם מה לעשות, אלא היא רק מראה לו מהו אדם, שמהותו היא "לא תגנוב", "לא תנאף", "לא תרצח", שכן הוא האדם, ואתה תראה את דמותו ותעשה דוגמתו כדי להיות אדם, כי זו היא עצמיותו של האדם. זו היא האמת של הדבר, ואת האמת הזו אי אפשר להכחיש בשום אופן. אפשר לעשות מעשים הפוכים, לגנוב ולרצוח, אך אין זה ממעט את האמת עצמה, והאמת נשארת שזהו האדם.

סיבת הדבר שהאדם אינו מכיר בזה היא מפני שהוא הולך כסוס שוטף במלחמה, ואינו חושב כלל וכלל. סבור הוא שביכולתו לעשות כל מה שברצונו ולית דין ולית דיין, וזה אינו דבר שכלי, שהרי גם בהמה אינה עושה נגד הטבע שנבראה עמו. ואף בריאת האדם היא בטבע הזה כפי האמת וכפי שנכתב בתורה, זהו טבעו וזהו האמת, כל מה שיש בתורה – זהו אדם, ואם אינו עושה כך – הרי הוא עושה נגד טבעו.

התורה מלמדת ומראה איך האדם צריך להיות. בעולם יש זיופים, עושים משחקים עם קישוטים שונים כאילו הכל הוא חלון ראוה. כאילו האדם הוא כאותה דמות אדם העומדת בחלון הראווה, שכן היא הבנתם, אבל התורה מראה מהו האדם. הקב"ה דיבר בינו לבין עצמו, משה רבינו שמע, הוא שמע איך האמת נראית, שהתורה העמידה לפנינו את הדוגמא של האדם כפי שצריך להיראות, ודבר כזה הוא ענין נצחי.

אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו

הרב בן ציון נורדמן שליט"א

לכל אחד אתגר חיים משלו. לכל אדם, לכל הורה, לכל תלמיד. ואת האתגר שלו, רק הוא יוכל לעשות בצורה הטובה ביותר ובאפשרות הנאותה ביותר. זו השליחות של כל אחד מאיתנו, הייעוד וההגשמה. מפרשת השבוע אנחנו למדים עד כמה עמוק הרעיון הזה סובב אותנו. קורח, מבכירי ומראשי בני ישראל – עיניו הטענו אותו והוא איבד את עולמו. חז"ל כבר אומרים לנו כי "קורח לשם שמיים נתכוון". הוא לא חיפש את השררה לשם כבוד, אלא חיפש את קרבת אלוקים. הוא היה סבור כי משעה שילבש את בגדי הכהונה ויתעטר בכתר הנשיאות הוא יהיה קרוב יותר לה'.

בחלומו הוא ביקש לשרת את ה' יתברך במקום המקודש ביותר לעם ישראל: קודש הקדשים. ומכאן הוא בא בטרוניה כלפי משה: "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'". הוא אכן היה קדוש משבט לוי ורק רצה להתעלות ולהוסיף קדושה על קדושתו ולשרת את בוראו מתוך שליחות זו.

חקר האמונה בדור הצעיר

הרב אברהם בורדיאנסקי שליט"א

לאורך ההיסטוריה קוימו ויכוחים פומביים רבים בתחומי "חקר היהדות", ברובם המוחלט מטרת וייעוד הוויכוח היה ע"י רודפי התורה והיהדות להוכיח כביכול את צדקת דרכם שלהם שר"י, ויכוחי יהדות רבים אנו מכירים בהיסטוריה מרבי מאיר בעל ההקדמות, הרמב"ן, רבי יהודה הלוי, רבי יונתן איבשיץ, ועוד ועוד, המעניין בכל אלו שנדיר למצוא ויכוח או "סימפוזיון" יזום על ידי היהודים, מה שלכאורה מתמיה, היות וכשיש לך מוצר מנצח ביד אתה אמור לצאת ולפרסם אותו ברבים, ליזום פרסום שלו בכל דרך שיש כולל בוויכוחים, אך ההיסטוריה מלמדת שלא כך הם פני הדברים והיהודים לא יזמו ויכוחים לנפנוף באמת דרכם.

אדם נורמטיבי לא צריך לכאורה להגיע לוויכוח על מנת לחקור דבר, נהפוך הוא מחקרים רבים נעשים בחדרים שקטים מאוד, בספריות עם שטחים מקיר לקיר וקול דממה דקה, אבל המעניין הוא שדווקא בהיכלות התורה כאשר תכנס לבניין שקיים בו היכל תורה השקט הוא סימן של חוסר למידה, למידת התורה נעשית מתוך ויכוחים מריבות עד שנעשים שונאים זה לזה, הסוגיות הלמדניות ביותר בתלמוד בבלי המצריכות לכאורה דממה בכדי לרדת לחקרם נלמדות בהיכלי רבבות לקול שאגות ויכוחים ודפיקות על הסטנדר, ההפך הגמור מחדרי מחקר וחשיבה בכל יקום מקביל לזה בעולם הלמידה.

המשנה במסכת אבות פרק ה אומרת: "כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו:" מה סוד המחלוקת של ב"ש וב"ה לעומת המחלוקת של קרח? סוד הדברים הוא הקו הדק שבין מחלוקת לחקר האמת למריבה להשמעת דעה וסתירת דעת האחר, וזהו ההבדל בין מונולוג לדיאלוג, מחלוקת לשם שמים היא דיאלוג לחקר האמת, מריבה היא מונולוג השמעת דעות של כל הצדדים המעורבים בסיפור, ב"ש וב"ה חלקו בדרך של דיאלוג, קרח התנהג במונולוג ולכך המשנה מציינת רק את קרח ולא את הצד השני שלא היה קיים מבחינת קרח שזהו סוד המונולוג והמריבה.

חוקר שעוסק במחקר באופן ניטרלי יבקש לשמוע דעות הפוכות וללמוד אותם, חוקר שיעד המחקר ברור לו אך הוא בונה את הדרך להגיע למסקנה אליה הוא חותר להגיע, הוא ימעט לשמוע דעות מנוגדות לשלו, בתוככי בית המדרש מתקיימים דיאלוגים רבים לחקר ברור הסוגיה, דעת האחר היא קריטית עבור ההוגה בתורה על מנת להגיע להבנת האמת, בהעדר חברותא אזי זה מצב של מיתותא, אך מול נוצרים או כל גוי אחר אין מטרה לחקור את האמת, האמת ידוע לנו, ולכך הם אינם ברי שיח בכלל לחקור יחד איתם את מטרות העולם, כשנאלצנו להגיע לוויכוח ע"י מושלים ומלכים הוויכוח קוים לבקשתם ולא לרצוננו.

המלבי"ם במשלי פרק כו פסוק ד עוסק בסוגיה של מענה מול חוסר מענה לכסיל בסתירה בין הפסוקים שבאחד כתוב אל תען, ובפסוק השני כתוב ענה, ובתוך דבריו מציג המלבי"ם את יסוד הדרך לוויכוח עם כסילים ואלו דבריו: (ד) אל תען כסיל כאולתו פן תשוה לו גם אתה, - (ה) ענה כסיל כאולתו פן יהיה

וכאן הייתה טעותו הגדולה של קורח. אלוקים לא רוצה אותך בקודש הקדשים, שכן אם היה רוצה, היה בורא אותך כהן גדול ונותן לך את השרביט. מכך שאתה לא נבחרת לעמוד במקום הזה - סימן שהמשרה הזו לא מתאימה ולא ראויה לך. ואדרבה, השם רוצה אותך דווקא ממקומך. מאיפה שאתה נמצא עכשיו. זה המקום שלך, זו השליחות שלך ומכאן הוא רוצה את קרבנותך אליו.

העולם נברא בסדר מופתי ומדויק, כל אחד צריך לקיים את תפקידו בדיוק כפי שהוטל עליו בעצמו. אין לנו מה לחפש במקומות אחרים. אלו לא נוצרו למעננו. כי אם לא כן, וזה אכן היה המקום שלנו, היינו מקבלים אותו ביושר ובדין. ולכן אמרו והזהירו חכמינו וזכרונם לברכה "אין אדם נוגע במה שמוכן לחברון אפילו כמלוא נימה". יש לפעמים ואדם סבור שפלוגי עשק אותו, רימה אותו, גזל את פרנסתו. אנו יודעים ומאמינים שהכול מחושב, כל אחד מקבל את מה שמגיע לו.

שמעתי מהמשפיע רבי אלימלך בידרמן סיפור מרתק: היה פעם חסיד שבא לבכות לרבו, על כך שהינו סובל חמורות ממידת הכעס. כל דבר הקטן ביותר מוציא אותו משלוותו והוא הופך לעצבני ורוגז. אמר לו הרבי: תישאר כאן עמי לשבוע ימים, ובעוד שבוע תיכנס אליי ואתן לך את ברכתי. יצא החסיד מעם רבו והלך לכיוון בית המדרש.

מיהר הרבי לקרוא לגבאי ופקד עליו: "בשבוע הקרוב, אני מבקש ממך שתציק לחסיד הזה על כל צעד ושעל, ראה להוציא משלוותו". את הדברים אמר הרבי למשמשו בקול רם, כדי שגם החסיד שיצא זה עתה מחדרו ישמע את הציווי.

הגבאי יצא לבית המדרש, ו"בטעות" נתקע בחסיד כשהוא מפילו ארצה. החסיד שידע את סוד העניין שנשלח על ידי הרבי, חייך מעט, סלח לגבאי וקם מהרצפה.

בין מנחה למעריב יצא הגבאי והכין לעצמו כוס תה מהביל, ו"בטעות" של ממש שפך את תוכנו על החסיד שבדיוק עבר לצידו. הגבאי מיהר להתנצל והחסיד קיבל את ההתנצלות ברוח מפויסת. וכך שבוע ימים הגבאי מנסה להרגיז ולהקניט את החסיד והוא לא נע ולא זע.

כעבור שבוע ימים, נכנס החסיד לרבו כמסוכם. הרבי שאל אותו לסיבת בואו, והוא אמר כי כך סוכם שיישאר כאן שבוע והרבי ברך אותו על מידת הכעס שלו. אמר לו הרבי: דווקא הגבאי שלי סיפר לי שפגש בך כמה פעמים וראה את מידת האיפוק והאצילות שלך.

אמר החסיד לרבי: זו לא חכמה, במקרה שמעתי שהרבי מצווה לגבאי להציק לי. אמר לו הרבי: לו ידעת כי כל הצקה וכל פנצ'ר שקורה הוא בשליחות משמים, גם אז היית רוגז וכועס!?

זה המסר שלנו: כל אתגר המוצב לפתחו של אדם, הוא שליחות שרק הוא יכול לבצע ולעשות. כשהאדם יודע כי זו שליחותו הוא לא מחפש אשמים ולא מחפש מקומות אחרים. טוב לו במה שיש לו ודבר לא יוציא אותו משלוותו, כי ברור לו שהכל מתוכנן מראש.

בואו נאמין שהכול מתוכנן מראש ובורא העולם שלח אותנו לשליחות מרתקת, כל אחד בייעודו הוא ובתפקידו הוא, נישם את המוטל עלינו ונביא תוצאות והישגים לפי רמתנו אנו. בהצלחה!

להצטרפות למייל: shuly3910@gmail.com

חכם בעיניו, כבר התבאר שהכסיל הוא הבלתי שומר חקי החכמה מפני שנמשך אחר תאותו המתנגדת לחקי החכמה, ולבעבור ישים מסוה על פניו ולהפגיע נפשו באשר חקי החכמה עומדים נגד שטף תאוותו יתור אחרי האולת, היינו להטיל ספיקות על חקי החכמה והאמונה, ואם יתוכח אדם עמו לסתור את ספיקותיו לא יפעל מאומה, כי גם הוא ידע חקי החכמה רק משליכם בחוזק

אדם נורמטיבי לא צריך לכאורה להגיע לוויכוח על מנת לחקור דבר, נהפוך הוא מחקרים רבים נעשים בחדרים שקטים מאוד, בספריות עם שטחים מקיר לקיר וקול דממה דקה, אבל המעניין הוא שדווקא בהיכלות התורה, למידת התורה נעשית מתוך ויכוחים מריבות עד שנעשים שונאים זה לזה, הסוגיות הלמדניות ביותר בתלמוד בבלי המצריכות לכאורה דממה בכדי לרדת לחקרם נלמדות בהיכלי רבבות לקול שאגות ויכוחים ודפיקות על הסטנדר, ההפך הגמור מחדרי מחקר וחשיבה בכל יקום מקביל לזה בעולם הלמידה.

יד מפני נטיית תאותו. כמ"ש ואולת כסילים מרמה, ואולת כסילים אולת, וגם אם המתוכח יערוך נגדו דברים הנודעים בחושים יאטם אזניו, כמ"ש לך מנגד לאיש כסיל ובל ידעת שפתי דעת כמ"ש פ' שם, ולכן טוב שאל תען על אולתו, וספיקותיו, פן תשוה לו, כאילו גם אתה מסופק ומבקש להתיר הספיקות, אמנם בכ"ז הגם שאני מצוץ בל תענהו בדרך וכוח - אבל בכ"ז - תענהו על אופן שלא ידמה לו שהוא חכם אחר שלא מצאת מענה, ועל אופן זה תענהו בדברים קלים, כי עיקר הכוונה להראות שהוא כסיל, ולא תענהו בדברים חריפים להראות חכמתך, ועתה מפרש מה שיענהו.

יש ויכוח, ויש מריבה, יש חקירה למטרה ויש חקיה לברור דעת האמת, לא

תמיד הסיטואציה ברורה וידוע מראש, נכון שוויכוח עם נוצרי ברור לנו מה מטרתו, אך כשנער יהודי חרדי צעיר נעמד מולנו ושואל שאלות וחוקר באמונה, האם נתייחס אליו כמו אל בית שמאי ובית הלל או נהפוך אותו לקורח ועדתו? נער שגודל בעולם הישיבות מתחנך על ברכי האמונה התמימה שכמעט לא מאפשרת זמן של יצירת שאלות באמונה ובבירור היהדות, ואם ממשיך לצעוד בדרך זו כל חיו אשרי חלקו והאמונתו, הבעיה היא כאשר נער לא מקבל את הדברים באופן הפשוט והברור והדברים אינם מתיישבים על ליבו, ויסודות האמונה אינם בהירים לו וברורים לו, הוא חי בדוחק נפשי קשה ובמצוקה קשה, לשאול לרוב הוא יסרב מחשש לתגובה לא הולמת על עצם המחשבה שהוא שואל בכלל, לא לשאול מביא אותו למרד אמוני פנימי מצטבר, והתוצאה של מצב עגום זה ידוע מראש.

היוצא דופן בעניין זה של בחור חרדי החוקר את אמונתו, הוא שלא הוא ייקבע את יעד הדיון, אלא איש שיחו יקבע אותו, אם היחס יהיה בתגובה של "לא שואלים שאלות שכאלו" או "לך לפסיכולוג" או הרחקה ובידוד, אנו נגרום לשואל שיתכן שהוא מבאי בית שמאי והלל וכוונתו טהורה, להפוך לאנשי קורח ועדתו, אם לא נקשיב לשאלה וניתן לו מענה מכובד וראוי נהפוך את הדיאלוג למונולוג, ההחלטה היא בידנו! בגישתנו! במקרה שכזה היחס שניתן לנער הוא אשר יקבע את אופי והגדרת המפגש. לא כל אדם או ר"מ ומשיגה בישיבה יכול להתמודד עם שאלות באמונה והשקפה, לא בושה ואפילו גדולה לענות לנער שכזה אני יפנה אותך ליהודי שתוכל

לשוחח איתו, אבל אם נכנס איתו בדברים והוא לא יקבל תשובות ויחס מכובד ומעודד הפכנו את הוויכוח לריבו! כמה כואב לפגוש נערים טובים ומופלאים שכל חטאם היה שהעזו לגשת ולשאול שאלות שישבו על ליבם, אך הקורח שעמד מולם העדיף לקבור באדמה את התלמיד בשם האמונה, במקום להסביר לו איך משה אמת ותורתו אמת! מעבר למתן תשובה כזו או אחרת, יש באותה שיחה והבעת הפנים לשואל חשיבות גדולה מעבר לתשובה עצמה, מבט אוהב, מחייך, מכיל, יתן מענה עמוק לנער השואל יותר מתשובה מנומקת ממקורות תורה ומדע קסומים ככל שיהיו, האקט באינסטינקט של השאלה והמשיב מעביר את המסר הגדול ביותר. כאשר קורח ועדתו מטיחים במשה דברים קשים משה לא עונה להם! משה שותק ונופל על פניו, היה ניתן לפרש את זה ככישלון של משה כחולשה של אדם שאין לו מה להשיב כביכול, מדוע משה לא מציע להם ויכוח בכיכר העיר, הרי פשוט לנו שלמשה שעלה השמימה ואחז בכיסא הכבוד יש את התשובות הטובות ביותר מול קבוצת מחרחררי ריב ומדון, אך משה בוחר לשתוק ונול על פניו, משה מלמד אותנו מסר חינוכי לדורות על החשיבות שיש באקט האינסטינקטיבי מול השואל הרבה מעבר לתשובה טובה, משה יודע שההסברים לא יעילו אבל שתיקה ונפילה ארצה המוכיחה על כניעה מוחלטת למי ששלח אותו לשליחות חיו זו וזוהי התשובה הראשונית עוד טרם ענה להם המשלח בנפילתם אל פי האדמה בשתיקה רועמת אך המלמדת יותר מכל תשובה אחרת.

נקודה למחשבה

הרב משה שינפלד שליט"א

קורח - נשוא פרשתנו, היה אחד מאלו שלא השכיל להשלים עם העובדה שהוא לא זכה לכהונה, ובעקבות קנאתו החליט לצאת למסע מרד גלוי נגד משה ואהרן, מסע שבסופו של דבר הוביל אותו אל מותו. משה רבינו הצהיר, שכל המינויים לנשיאות והקביעה שרק זרעו של אהרן יזכה לכהונה, נעשו על פי הוראת בורא עולם ללא סטייה אחת, וכהוכחה לאמת זו, אמר משה, שקורח ועדתו ימותו בסוג מוות שאף פעם לא היה בעולם.

"ואם בריאה יבא ה', ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם, וירדו חיים שאלה, וידעתם כי נאצו האנשים האלה את השם". ואכן, האדמה פצתה את "פיה" ומיד סגרה אותו, באופן שעדת קורח נבלעה חיים. קורח וכל עדתו מתו, אולם התורה מדגישה שבניו של קורח ניצלו מהתופת: "ובני קרח לא מתו" (במדבר כ"ו, י"א). בני קרח חזרו בתשובה ברגע האחרון, ובזכות התשובה הם ניצלו. לא רק שהם ניצלו, אלא הם חתומים על אחד עשר מזמורים בספר תהלים, והם זכו להימנות עם המשוררים של עם ישראל.

אמרה אחת מתוך הדברים שהם אמרו, עומדת בניגוד חריף לתכונת אביהם - קרח. הם שוררו נגד הרדיפה אחר הכבוד: "אל תירא כי יעשר איש, כי ירבה כבוד ביתו. כי לא במותו יקח הכל, לא ירד אחריו כבודו" (תהלים מ"ט, י"ז-י"ח).

הרדיפה אחר הכבוד, וחוסר האמונה בשלמות הנהגת הבורא, הם הבסיס לכל בעיות המחלוקת ופירוד הלבבות. נקודה למחשבה.